

BANK SPÓŁDZIELCZY

POJEZIERZA MIĘDZYCHODZKO – SIERAKOWSKIEGO W SIERAKOWIE

Informacja z zakresu
profilu ryzyka
i poziomu kapitału

2017 rok

SPORZĄDZIŁ: KOMÓRKA RYZYKA BANKOWEGO

SPIS TREŚCI:

1	WPROWADZENIE	3
1.1	Podstawa prawna sporządzania Informacji	3
1.2	Informacje ogólne o Banku	3
2	Informacje o zasadach zarządzania ryzykiem w Banku	4
2.1	Ryzyko kredytowe	8
2.2	Ryzyko płynności	12
2.3	Ryzyko walutowe	18
2.4	Ryzyko stopy procentowej	18
2.5	Ryzyko operacyjne	19
3	Fundusze własne	19
3.1	Informacje podstawowe	19
3.2	Wysokość funduszy własnych	21
4	Adekwatność kapitałowa	21
4.1	Opis metody stosowanej do oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego	21
4.2	Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyk Filaru I i II	22
4.3	Dźwignia finansowa	23
5	Polityka zmiennych składników wynagrodzeń	24
6	System kontroli wewnętrznej	26
6.1	Mechanizmy kontrolne	26
6.2	Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej	27
7	Informacja o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe	27

1 WPROWADZENIE

1.1 Podstawa prawna sporządzania Informacji

Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień:

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR);
- 2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (CRD IV);
- 3) Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji;
- 4) Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, zgodnie z art. 440 CRR;
- 5) ustawy Prawo bankowe;
- 6) uchwały KNF w sprawie dotyczącej szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (wraz z późniejszymi zmianami) – w zakresie, w jakim ta uchwała nie jest sprzeczna z przepisami wymienionymi w pkt 1)-5).

Informacja sporządzona została według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

1.2 Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie z siedzibą w Sierakowie ul. Chrobrego 6 prowadzi działalność poprzez:

- 1) Centralę w Sierakowie,
- 2) Oddział w Sierakowie,
- 3) Oddział w Międzychodzie oraz
  - a. punkt kasowy ul. Piłsudskiego 45 w Międzychodzie,
  - b. punkt kasowy ul. 17 Stycznia 143 w Międzychodzie,
- 4) Oddział w Kwilczu,
- 5) Oddział w Chrzypsku Wielkim.

Działalność operacyjna prowadzona jest także za pośrednictwem bankowości elektronicznej.

Bank jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB oraz jest zrzeszony w Spółdzielczej Grupie Bankowej. Bankiem Zrzeszającym jest SGB – Bank S.A.

Na dzień 31.12.2017 roku Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nieobjętych konsolidacją.

2 Informacje o zasadach zarządzania ryzykiem w Banku

Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

1. metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
2. metodę wskaźnika bazowego (BIA) w zakresie ryzyka operacyjnego,
3. metodę de minimis z tytułu ryzyka walutowego.

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, komitety, komórki organizacyjne oraz pracownicy. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- na drugi poziom składa się:
  - zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych;
  - działalność komórki do spraw zgodności;
- na trzeci poziom składa się audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB .

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach poziomu pierwszego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:

- komórka zarządzania „wolnymi środkami” - Kierownik Komórki Rachunkowo – Finansowej;
- Oddziały Banku;
- Komórka Obsługi Informatycznej i Zabezpieczeń.

Na drugim poziomie funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:

- Inspektor ds. zgodności i kontroli wewnętrznej;
- Komórka Ryzyka Bankowego;
- Komórka Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji;
- Kierownik Komórki Rachunkowo-Finansowej w zakresie sprawozdawczości obowiązkowej;
- Analitycy kredytowi;
- Administrator Bezpieczeństwa Informacji.

Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym:

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;
- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie;
- 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem, w tym:

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
- 4) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
- 5) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
- 6) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
- 7) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
- 8) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
- 9) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków oraz:

- na pierwszym poziomie;
- na drugim poziomie przy czym nadzór nad tym poziomem przypisany jest Prezesowi Zarządu.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.

Komitet Zarządzania Ryzykiem realizuje następujące zadania:

- 1) analiza perspektyw ogólnogospodarczych i trendów stóp procentowych jako warunków zewnętrznych funkcjonowania Banku;
- 2) projektowanie strategii i polityki finansowej Banku oraz strategii zarządzania ryzykiem;
- 3) opiniowanie projektowanych rozmiarów działalności Banku oraz struktury bilansu;
- 4) analizowanie zmian zachodzących w bilansie Banku oraz rachunku wyników,
- 5) analiza podstawowych wskaźników ekonomicznych Banku,
- 6) analizowanie adekwatności kapitałowej, przedstawianie propozycji alokacji kapitału,
- 7) monitorowanie poszczególnych rodzajów ryzyka z częstotliwością określoną w Informacji zarządczej Banku,
- 8) projektowanie limitów dla poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 9) proponowanie działań zmierzających do utrzymywania limitów ostrożnościowych na przyjętym przez Bank poziomie,
- 10) wskazywanie sposobów zabezpieczenia Banku przed ponoszonym ryzykiem,
- 11) wskazywanie kierunków oraz zakresu inwestowania nadwyżek finansowych,
- 12) proponowanie nowych regulacji, zmian do regulacji wewnętrznych lub ich opiniowanie,
- 13) analiza rentowności i marż oraz proponowanie działań zmierzających do ich optymalizacji;
- 14) analizowanie centralnego rejestru incydentów ryzyka operacyjnego;
- 15) analiza i ocena profilu ryzyka operacyjnego oraz kosztów związanych z podejmowaniem działań zaradczych;
- 16) analiza i ocena wzajemnych związków pomiędzy ryzykami bankowymi;
- 17) ocena produktów bankowych z punktu widzenia dochodowości i generowanego ryzyka;
- 18) wydawanie opinii w zakresie:
  - a) rocznego planu finansowego;
  - b) innych spraw zleconych przez Zarząd;
- 19) raportowanie w sprawie ryzyka do Zarządu i Rady Nadzorczej, zgodnie z Informacją zarządczą obowiązującą w Banku,
- 20) opiniowanie regulacji wewnętrznych pod kątem zachowania ciągłości działania Banku i bezpieczeństwa informacji,
- 21) opiniowanie przez Przewodniczącego, a w razie jego nieobecności Zastępcę Przewodniczącego, wniosków o udzielenie kredytu w wysokości przekraczającej 2% funduszy własnych na okres powyżej 10 lat.

Do podstawowych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi, Bank zalicza:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko walutowe;
- 4) ryzyko koncentracji;
- 5) ryzyko płynności;
- 6) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 7) ryzyko kapitałowe;
- 8) ryzyko braku zgodności.

Monitoring ryzyka w Banku dokonuje Komórka Ryzyka Bankowego z częstotliwością określoną w Informacji Zarządczej.

Analitycy kredytowi wykonują zadania związane z analizą ryzyka pojedynczej transakcji kredytowej.

Komórka Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji wypełnia następujące zadania:

- 1) monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców,
- 2) monitorowanie zabezpieczeń udzielonych kredytów,
- 3) monitorowanie terminowości spłat rat kapitału i odsetek,
- 4) raportowanie i przedkładanie Zarządowi Banku propozycji w zakresie klasyfikacji należności do odpowiedniej grupy ryzyka wraz z rekomendacją dotyczącą tworzenia/rozwiązywania rezerw celowych,
- 5) monitorowanie decyzji odmownych wypłat świadczeń ubezpieczeniowych, rezygnacji Banku z występowania o wypłatę świadczeń, rezygnacji dalszego dochodzenia roszczeń ubezpieczeniowych, przypadków stosowania przez Bank ochrony ubezpieczeniowej niespełniającej wymaganego zakresu,
- 6) dokonywanie ocen skuteczności zabezpieczeń ekspozycji w formie ubezpieczeń,
- 7) współpraca z Bankiem Zrzeszającym w zakresie ocen zakładów ubezpieczeń współpracujących z Bankiem oraz dokonywanie tych ocen,
- 8) monitorowanie działalności Banku pod kątem możliwości wzrostu poziomu istotności ryzyka wynikającego ze sprzedaży produktów ubezpieczeniowych we współpracy z Komórką Ryzyka Bankowego,
- 9) tworzenie bazy rzetelnych i wiarygodnych rzeczoznawców, w tym:
  - a. dokonywanie ocen rzeczoznawców majątkowych i zewnętrznych ekspertów,
  - b. okresowa weryfikacja listy rzeczoznawców Banku.
- 10) opracowywanie, przegląd i aktualizacja regulacji oceny wiarygodności i zdolności kredytowej klientów, wyceny zabezpieczeń, klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych przy współpracy ze Stanowiskiem Analityków Kredytowych,
- 11) opracowywanie, przegląd i aktualizacja regulacji w zakresie ewidencji zabezpieczeń w systemie informatycznym Banku we współpracy z Kierownikiem Komórki Rachunkowo-Finansowej - Głównym Księgowym, Kierownikiem Komórki Obsługi Informatycznej i Zabezpieczeń oraz Stanowiskiem Analityków Kredytowych,
- 12) monitorowanie ryzyka kredytowego w zakresie ekspozycji zagrożonych,
- 13) prowadzenie postępowań restrukturyzacyjnych i ugodowych,
- 14) dokonywanie oceny możliwości ustalania nowych warunków spłat zadłużenia,
- 15) organizowanie i wykonywanie czynności windykacyjnych i przedwindykacyjnych,
- 16) podejmowanie czynności przymusowej windykacji oraz współpraca z organami egzekucyjnymi.

Raporty z poszczególnych ryzyk przedstawiane i omawiane są na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Ryzykami, w skład którego wchodzi osoby zarządzające poszczególnymi ryzykami oraz członkowie Komórki Ryzyka Bankowego. Ryzyka omawiane są w cyklach określonych w Informacji zarządczej Banku. Wnioski z posiedzeń przekazywane są Zarządowi na najbliższym posiedzeniu. Rada Nadzorcza otrzymuje zbiorczą informację z monitorowanych w Banku ryzyk zgodnie z przyjętą w Banku częstotliwością kwartalną.

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem w Banku:

W przypadku rekrutacji na członków Zarządu brane są pod uwagę kryteria wymienione szczegółowo w Procedurze oceny kwalifikacji członków Zarządu i Zarządu w Banku Spółdzielczym Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie, opartej na Wytycznych w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje, które w szczególności dotyczą: wiedzy, umiejętności, doświadczenia. Podczas rekrutacji na stanowisko Prezesa Zarządu dodatkowo brane są pod uwagę kryteria określone w ustawie Prawo Bankowe.

Członkowie Zarządu Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr 575/2013, lub w podmiotach, w których Bank posiada znaczny pakiet akcji, o których mowa w art.4 ust. 1 pkt 36 rozporządzenia nr 575/2013. Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka zgodnie z art. 9cb ustawy – Prawo bankowe.

2.1 Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiającym podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem, na poziomie nie wyższym od 5,00%;
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 50%;
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji zaangażowań określonych w CRR.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80% ich udziału w portfelu kredytowym.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 10% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 5% ich udziału w portfelu kredytowym.

W 2017 roku w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku uczestniczyli:

- 1) Prezes Zarządu – odpowiada za nadzór nad zarządzaniem ryzykiem kredytowym,
- 2) Wiceprezes Zarządu ds. finansowych – odpowiada za nadzór nad procesem kredytowym Banku w zakresie analizy i rekomendacji kredytowych dotyczących oferowanych klientom Banku produktów kredytowych objętych szeroko rozumianym ryzykiem kredytowym, w ramach działalności Stanowiska Analityków Kredytowych,
- 3) Wiceprezes Zarządu ds. handlowych odpowiada za nadzór nad działalnością handlową (operacyjną/biznesową) Banku, w tym nadzór związany z udzielaniem/sprzedają kredytów w Banku,
- 4) Komórka Sprawozdań i Monitorowania Ryzyk – odpowiadająca za monitorowanie portfelowego ryzyka kredytowego,
- 5) Kierownik Komórki Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji - komórka zarządzająca, która wykonuje zadania związane z:
  - okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem bankowym, w tym obejmujących zarządzanie wszystkimi aspektami portfelowego ryzyka kredytowego, przygotowywaniem propozycji zmian procedur dla Zarządu,
  - przygotowanie nowych produktów kredytowych,
  - współpraca z Komórką Rachunkowo – Finansową oraz Komórką Ryzyka Bankowego w zakresie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko,
  - zapewnieniem zgodności procedur ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
  - opracowywaniem i aktualizowaniem zasad oceny wartości zabezpieczeń;
  - analizą skuteczności przyjętych zabezpieczeń,
  - badaniem terminowości spłat kredytów,

- badaniem sytuacji ekonomiczno – finansowej klienta,
  - badaniem adekwatności przyjętych zabezpieczeń,
  - organizowanie i wykonywanie czynności windykacyjnych i przedwindykacyjnych,
  - tworzenie, aktualizowanie regulacji wewnętrznych normujących proces windykacji,
  - wnioskowanie w sprawie tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych odnośnie monitorowanych należności,
  - dokonywanie oceny możliwości ustalania nowych warunków spłat zadłużenia,
  - prowadzenie postępowań restrukturyzacyjnych i ugodowych,
- 6) Zadania realizowane przez Stanowisko analityków kredytowych to:
- weryfikacja dokumentacji kredytowej pod kątem kompletności, poprawności i wiarygodności,
  - weryfikacja oceny zdolności kredytowej oraz adekwatności proponowanych zabezpieczeń,
  - ocena poprawności propozycji decyzji kredytowych przygotowywanych przez komórkę /jednostkę organizacyjną w zakresie kredytów wykraczających poza jej kompetencje,
  - okresowa weryfikacja zgodności umów kredytowych z decyzjami kredytowymi,
  - świadczenie pomocy merytorycznej pracownikom Banku,
  - organizowanie i prowadzenie szkoleń z zakresu działalności kredytowej dla pracowników Banku.
- 7) Komitet Zarządzania Ryzykiem, który:
- a) opiniuje projekty strategii zarządzania ryzykiem kredytowym oraz zasad zarządzania ryzykiem kredytowym,
  - b) opiniuje metody pomiaru i oceny oraz ustalania norm ostrożnościowych dla portfelowego ryzyka kredytowego, w zakresie:
    - limitów branżowych,
    - ryzyka związanego z koncentracją należności kredytowych,
    - ryzyka związanego z produktami generującymi ryzyko kredytowe,
    - ryzyka związanego ze stosowanymi zabezpieczeniami kredytów i pożyczek,
    - tworzenia, rozwiązania i wykorzystania rezerwy na ryzyko ogólne,
    - wysokości limitów wewnętrznych Banku z tytułu ryzyka kredytowego,
  - c) analizuje wpływ obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko kredytowe.

Komórka zarządzająca - odpowiada za:

- a) poprawność dokonanej analizy zdolności kredytowej i wydanie odpowiedniej propozycji decyzji kredytowej,
- b) ocenę zabezpieczeń i propozycję klasyfikacji ekspozycji kredytowych,
- c) badanie terminowości spłaty kredytu oraz ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy.

Komórka monitorująca – odpowiada za:

- a) opracowanie zasad zarządzania ryzykiem kredytowym,
- b) monitorowanie przestrzegania akceptowanego poziomu ryzyka kredytowego,
- c) wydawanie rekomendacji mających na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka kredytowego Banku,
- d) raportowanie w zakresie poziomu ryzyka kredytowego dla Komitetu Zarządzania Ryzykami, Zarządu i Rady Nadzorczej.

Jako ekspozycję przeterminowaną Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek niespłaconą w terminie. Dla wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,

ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli opóźnienie w spłacie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500 zł, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000 zł.

Ekspozycjami zagrożonymi są należności: poniżej standardu, wątpliwe i stracone, zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 roku (tekst jedn. Dz.U. z 2015r., poz.2066).

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- terminowości spłaty kapitału i odsetek,
- ekonomiczne, tj. badanie sytuacji ekonomiczno – finansowej dłużnika.

Przeglądów i klasyfikacji według kryterium ekonomiczno – finansowego Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 roku (tekst jedn. Dz. U. z 2015r., poz.2066).

Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) kategorii „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- 2) kategorii „pod obserwacją”,
- 3) grupy „zagrożone” – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” oraz „stracone”.

W Banku korekty wartości ekspozycji kredytowych składają się z nierozliczonej prowizji wchodzącej do rachunku efektywnej stopy procentowej, rozumianej zgodnie z § 2 pkt. 20 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 01 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 329), jako „stopę, która dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej netto do terminu zapadalności albo wymagalności instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach do innego przyjętego przez bank terminu; przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej bank dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając postanowienia umowy, jednakże bank nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością aktywów finansowych; przy wyliczeniu bank uwzględnia wszelkie płacone i otrzymane prowizje i opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, w tym koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta; w metodzie efektywnej stopy procentowej bank przyjmuje założenie, że przepływy pieniężne oraz oczekiwane terminy są wiarygodnie oszacowane; w przypadkach, w których nie jest możliwe wiarygodne ustalenie przepływów pieniężnych lub ich oczekiwanego terminu, bank dokonuje wyliczeń na podstawie przepływów pieniężnych określonych w umowie”.

Efektywna stopa procentowa ma zastosowanie od 1 stycznia 2005 roku do wyceny aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, kredytów udzielonych i wierzytelności własnych oraz pozostałych zobowiązań finansowych, czyli zobowiązań, których bank nie zakwalifikował jako przeznaczone do obrotu. Do obliczenia efektywnej stopy procentowej kredytu stosuje się następujący wzór:

$$\sum_{i=1}^N \frac{P_i}{(1 + ESP)^{\frac{d_i - d_1}{365}}} = 0$$

gdzie:

P_i – i-ta płatność; przez kolejne płatności rozumie się płatności dodatnie (wpłaty rat i odsetek, prowizji) i płatności ujemne (wyплаты transz) płacone w regulaminowym przewidywanym czasie (wg harmonogramu),

d_1 – data pierwszej płatności,

d_i – data i-tej płatności,

ESP – efektywna stopa procentowa w ujęciu rocznym.

łącną kwotę ekspozycji według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych), bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego, i średnią kwotę ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy przedstawia TABELA NR 1.

Bank Spółdzielczy Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego w Sierakowie prowadził swoją działalność głównie na terenie powiatu międzychodzkiego i biorąc pod uwagę położenie geograficzne placówek żadne znaczące różnice w ryzyku nie zostały zidentyfikowane. Z tego powodu Bank nie dokonał wydzielenia klas ekspozycji według podziału geograficznego.

Bank korzysta z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej tylko w przypadku ocen rządu polskiego niezbędnych dla ustalenia wag ryzyka dla ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego oraz ekspozycji wobec instytucji.

Struktura ekspozycji w podziale według typu kontrahenta, w rozbiciu na klasy ekspozycji, wraz z dodatkowymi szczegółami w uzasadnionych przypadkach - TABELA NR 2

Ze względu na ograniczenia systemu informatycznego Bank nie może przedstawić klas ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na istotne klasy ekspozycji. Bank przedstawia obligo kredytowe według okresów zapadalności w podziale na typ kontrahenta – TABELA NR 3.

Struktura należności z rozpoznaną utratą wartości – TABELA NR 4.

Wartości rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych – TABELA NR 5.

Bank stosuje techniki redukcji (ograniczania) ryzyka kredytowego w ograniczonym zakresie.

Zasady stosowania technik redukcji (ograniczania) ryzyka kredytowego opisane są w Załączniku nr 4.

2.2 Ryzyko płynności

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka płynności jest:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych, oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności;

- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 4) finansowanie kredytów przez depozyty stabilne (osad), nadwyżkę funduszy własnych nad majątkiem trwałym oraz długoterminowe (z terminem zapadalności pow. 1 roku), kredyty zaciągnięte w banku zreszającym, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 5) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- 6) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- 7) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
- 8) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od osób fizycznych po akceptowalnej cenie;
- 9) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności, a w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Za obszar ryzyka płynności w Banku w 2017 roku odpowiedzialni:

- 1) Prezes Zarządu – nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności,
- 2) Wiceprezes Zarządu ds. finansowych – nadzór nad bezpieczeństwem finansowym Banku, w tym nad zapewnieniem płynności Banku,
- 3) Rada Nadzorcza – która w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku; zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank;
- 4) Zarząd, który zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności, zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności, wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nieprzekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko;
- 5) Komitet Zarządzania Ryzykiem, który opiniuje procedurę zarządzania ryzykiem płynności, opiniuje poziom limitów, identyfikuje potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku, wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku, ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi;
- 6) Komórka Ryzyka bankowego – będąca komórką monitorującą ryzyko płynności, wykonująca zadania związane z okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedury zarządzania ryzykiem płynności oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów, zapewnieniem zgodności procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem, proponowaniem wysokości przyjętych limitów, dokonywaniem pomiaru poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej, analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności, analizą stopnia realizacji limitów, wyznaczaniem nadzorczych miar

płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR, oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności, opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych, sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej;

- 7) Kierownik Komórki Rachunkowo – Finansowej – będący komórką zarządzającą ryzykiem płynności, wykonujący zadania związane z:
  - a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedury zarządzania ryzykiem płynności oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową,
  - b) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków;
- 8) pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za:
  - a) kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych,
  - b) sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego,
  - c) przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych.

W zakresie ryzyka płynności obowiązki Banku wynikające z członkostwa w Systemie Ochrony to m.in. :

- 1) realizacja zadań związanych z funkcjonowaniem mechanizmów kontroli, ograniczania oraz klasyfikowania ryzyka;
- 2) przesyłania do Spółdzielni wymaganych przez nią dokumentów i sprawozdań;
- 3) przesyłania do Spółdzielni planów finansowych;
- 4) terminowego wnoszenia składek oraz innych opłat w ramach Mechanizmu Pomocowego Systemu Ochrony.

Ponadto w celu ograniczenia ryzyka Bank wprowadza:

- 1) odpowiednio i jednakowo zorganizowane mechanizmy monitorowania i klasyfikacji ryzyka, obejmujące w szczególności określenie poziomu ryzyka oraz systemu limitów ograniczających ryzyko;
- 2) reguły kontroli ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;
- 3) limity wewnętrzne dostosowane do poziomów limitów określonych przez Spółdzielnię.

Bank jako uczestnik Systemu Ochrony SGB może skorzystać z pomocy w razie zaistnienia niebezpieczeństwa utraty płynności lub wypłacalności w formie:

- 1) pożyczki,
- 2) kaucji,
- 3) gwarancji, poręczenia lub innego zabezpieczenia,
- 4) zbycia wierzytelności;
- 5) pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych;
- 6) objęcia udziałów członkowskich w celu zwiększenia funduszy własnych Banku Spółdzielczego;
- 7) wniesienia wkładów pieniężnych do Banku Spółdzielczego.

Podstawowe techniki ograniczania ryzyka płynności, które Bank stosuje w swojej działalności, to:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,

- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, który zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,
- systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony.

Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) depozyty ogółem – depozyty oraz depozyty banków;
- 4) dzień sprawozdawczy - dzień, na który Bank oblicza nadzorcze miary płynności; dla obliczeń nadzorczych miar płynności dniem sprawozdawczym jest każdy dzień roboczy,
- 5) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w danym dniu roboczym;
- 6) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 7) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 8) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 9) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 10) płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 11) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem „horyzoncie przeżycia”;
- 12) aktywa płynne – suma aktywów nieobciążonych, czyli aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków: brak obciążeń, wysoka jakość kredytowa, łatwa zbywalność, brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków, sprzedaż aktywów nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań; niniejsza definicja nie dotyczy pojęcia „aktywa płynne” używanego na potrzeby wyznaczania wskaźnika LCR;
- 13) depozyty stabilne – suma osadu na depozytach sektora niefinansowego i osadu na depozytach instytucji rządowych i samorządowych;
- 14) pasywa niestabilne – środki obce niestabilne;
- 15) pasywa stabilne – środki obce stabilne;
- 16) termin płatności – termin zapadalności lub wymagalności liczony od dnia, na który sporządzane jest zestawienie terminów płatności wynikających z umowy;
- 17) nadzorcze miary płynności – wskaźniki płynności i limity określone w uchwale KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności;

- 18) wskaźnik LCR / wymóg dotyczący pokrycia płynności – wskaźnik płynności krótkoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR;
- 19) wskaźnik NSFR / wymóg dotyczący stabilnego finansowania netto – wskaźnik płynności długoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR;
- 20) wewnętrzny wskaźnik NSFR – wskaźnik, którego budowa, do czasu określenia przez EUNB sposobu sformułowania wymogu stabilnego finansowania oraz przyjęcia przez Parlament Europejski i Radę UE poziomu tego wskaźnika, została określona przez Spółdzielnię;
- 21) podmioty regulowane – zgodnie z ustawą o nadzorze uzupełniającym zaliczają się do nich w szczególności: banki, oddziały instytucji kredytowych, banki zagraniczne, zakłady ubezpieczeń, firmy inwestycyjne;
- 22) transakcje zawierane na rynku hurtowym – transakcje zawierane z podmiotami regulowanymi, operacje dokonywane w ramach świadczenia usług pośrednictwa finansowego na rachunek własny w imieniu klienta;
- 23) osoby wewnętrzne – osoby i podmioty wymienione w obowiązującym w Banku regulaminie udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń osobom i podmiotom wymienionym w art. 79,79a Prawa bankowego;
- 24) małe lub średnie przedsiębiorstwa (MŚP) – przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 osób, i których obroty roczne nie przekraczają 50 mln EUR, i/lub których roczna suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR, przy czym za przedsiębiorstwo uznaje się każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej. Obejmuje to w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne prowadzące działalność rzemieślniczą lub inne rodzaje działalności, oraz spółki cywilne lub stowarzyszenia regularnie prowadzące działalność gospodarczą;
- 25) gospodarstwo domowe – podmiot będący przedsiębiorcą indywidualnym, osobą prywatną lub rolnikiem indywidualnym.

Ujawnienia ilościowe w zakresie płynności przedstawia TABELA NR 11.

Bank zagospodarowuje nadwyżki środków poprzez lokowanie w Banku Zrzeszającym, niemniej jednak w wyniku zmieniających się warunków otoczenia makroekonomicznego Bank dopuszcza inwestowanie nadwyżek środków w instrumenty finansowe za pośrednictwem lub za zgodą Banku Zrzeszającego.

Nadwyżka środków może być inwestowana w :

- 1) obligacje komercyjne;
- 2) obligacje komunalne;
- 3) jednostki TFI;
- 4) bony pieniężne;
- 5) bony skarbowe;
- 6) obligacje Skarbu państwa.

Testy warunków skrajnych wykorzystywane są w planowaniu awaryjnym, wyznaczaniu poziomu limitów oraz procesie szacowania kapitału wewnętrznego. Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie zawierają plany awaryjne, które zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

Przyczyną, która może spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności jest:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów wymagalności pasywów i niekorzystne skumulowanie luki płynności w poszczególnych przedziałach,

- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy,
- ograniczone możliwości znalezienia innych źródeł finansowania,
- brak wypełniania wewnętrznych limitów systemu ochrony oraz limitów wynikających z przepisów prawa,
- wadliwe plany awaryjne płynności, nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- wadliwy stosunek depozytów do akcji kredytowej Banku.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych,
- 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
- 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego,
- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące itp.

W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów oraz dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystane jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysoko płynnych aktywów lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami (aktywa nieobciążone);
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
  - wykorzystania przyznanych linii kredytowych;
  - sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów;
  - pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego;
  - pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni;
  - przyrostu depozytów.

2.3 Ryzyko walutowe

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka walutowego jest:

- 1) obsługa klientów Banku w zakresie posiadanych przez Bank uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem banku zrzeczającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych tak, aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z bankiem zrzeczającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 3) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z bankiem zrzeczającym;
- 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

2.4 Ryzyko stopy procentowej

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej jest:

- 1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 2% udziału aktywów/pasywów przeszacowujących się w przedziałach powyżej 12 miesięcy w aktywach/pasywach wrażliwych na zmianę stopy procentowej;
- 3) ograniczanie ryzyka bazowego poprzez zmniejszenie niedopasowania wolumenów aktywów i pasywów o oprocentowaniu uzależnionym od poszczególnych stawek referencyjnych.

W 2017 roku analiza ryzyka stopy procentowej wykonywana była w ujęciu miesięcznym przez Komórkę Ryzyka Bankowego i obejmowała swoim zakresem: zestawienie aktywów i pasywów oprocentowanych według stóp referencyjnych, zestawienie aktywów i pasywów oprocentowanych wg terminów przeszacowania, scenariusze zmian wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy, powiązania z innymi ryzykami, podstawowe wskaźniki ekonomiczne, testy warunków skrajnych, kontrolę limitów, test w zakresie wpływu zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną Banku.

Na dzień 31.12.2017 r. obliczono potencjalną zmianę wyniku finansowego (odsetkowego) dla szokowego spadku lub wzrostu stóp procentowych (zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank – wzrost i spadek o 200 pb). Oszacowana zmiana wyniku odsetkowego dla pozycji o terminach przeszacowania do 12 miesięcy wyniosła 432 387 zł.

2.5 Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizację kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Informacja o sumach strat operacyjnych z tytułu ryzyka operacyjnego w 2017 roku oraz straty operacyjne według kategorii - TABELA NR 6 i 7.

W celu bieżącego monitorowania stanu i profilu ryzyka operacyjnego Bank bada wskaźniki ryzyka KRI (Key Risk Indicators) i na ich podstawie określa zmiany czynników ryzyka operacyjnego i trend zmian ekspozycji na ryzyko, zapewniając wczesne wykrywanie wzrostu poziomu zagrożenia operacyjnego we wszystkich obszarach działalności.

3 Fundusze własne

3.1 Informacje podstawowe

Bank Spółdzielczy Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego tworzy swoje fundusze własne zgodnie z:

- 1) Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR);
- 2) ustawą Prawo bankowe;
- 3) Statutem Banku Spółdzielczego Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie;
- 4) Strategią działania Banku Spółdzielczego Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie.

Fundusze własne stanowią źródło finansowania działalności Banku i są gwarancją rozwoju. Stanowią również zabezpieczenie w przypadku poniesienia straty przez Bank. Wartość funduszy własnych jest wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku, co przekłada się na stopień bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz zaufania klientów Banku. Bank posiada fundusze własne odpowiadające wymogom nadzorczym oraz dostosowane do rozmiarów prowadzonej działalności, tzn. na poziomie zapewniającym stabilną sytuację ekonomiczną.

Bank zobowiązany jest do utrzymywania:

- 1) kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
- 2) sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
  - a) kapitał regulacyjny,
  - b) kapitał wewnętrzny;

- 3) współczynników kapitałowych na poziomie co najmniej:
  - a) współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%,
  - b) współczynnik kapitału Tier I – 6%,
  - c) łączny współczynnik kapitałowy – 8%.

Po uwzględnieniu zaleceń nadzorczych i buforu kapitałowego zabezpieczającego oraz okresów przejściowych Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe, o których mowa powyżej, na poziomie:

- 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I: w 2017 – 5,75%,
- 2) współczynnik kapitału Tier I: 2017 – 10,25%,
- 3) łączny współczynnik kapitałowy: 2017 – 13,25%.

Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufor antycykliczny; informacje o poziomie bufora antycyklicznego są pozyskiwane co kwartał ze strony internetowej Narodowego Banku Polskiego.

Ujawnienia dotyczące bufora antycyklicznego przedstawia Załącznik nr 3.

Fundusze własne Banku obejmują:

1. kapitał Tier I;
2. kapitał Tier II.

Kapitał Tier I Banku obejmuje:

- 1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
  - a) wpłacony fundusz udziałowy, z zastosowaniem przepisów okresu przejściowego,
  - b) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
  - c) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
    - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
    - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
  - d) kapitał rezerwowy,
  - e) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
  - f) w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I:
    - (ze znakiem minus) określoną wartość procentową funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego;
    - (ze znakiem minus) określoną wartość procentową zysków z wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
- 2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
  - a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej,
  - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
  - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
  - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
  - e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu
  - f) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
  - g) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;

- 3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowią instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR;
- 4) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:
  - a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej ;
  - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
  - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
  - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
  - e) pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II.

Kapitał Tier II Banku obejmuje:

- 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR;
- 2) pożyczki podporządkowane;
- 3) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
- 4) pomniejszenia kapitału Tier II:
  - a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
  - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
  - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.

Bank ujawnia cechy instrumentów kapitałowych w Załączniku nr 2.

3.2 Wysokość funduszy własnych

Zestawienie poziomu poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2017 roku - Załącznik nr 1.

4 Adekwatność kapitałowa

4.1 Opis metody stosowanej do oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego

Podstawą dla ustalenia kapitału wewnętrznego Banku są metody wyznaczania regulacyjnego wymogu kapitałowego wynikające bezpośrednio z Uchwały KNF w sprawie wyznaczania adekwatności kapitałowej.

Bank dokonując szacowania kapitału wewnętrznego ustala, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyka ujęte w procesie oceny adekwatności kapitałowej, tj.:

- 1) ryzyko kredytowe – przy zastosowaniu metody standardowej do wyliczania minimalnych wymogów kapitałowych,
- 2) ryzyko rynkowe – przy zastosowaniu metody de minimis wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego,
- 3) ryzyko operacyjne – przy zastosowaniu metody wskaźnika bazowego do wyliczania minimalnych wymogów kapitałowych.

4.2 Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyk Filaru I i II

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku.

Szacowanie kapitału wewnętrznego przebiega w trzech etapach:

- Etap I – za punkt wyjścia przyjmowany jest kapitał regulacyjny (wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyk Filaru I NUK),
- Etap II – ocenia się, czy minimalny wymóg kapitałowy jest adekwatny do aktualnego narażenia Banku na ryzyko dla uznanych za istotne ryzyk Filaru II NUK,
- Etap III – szacuje się kapitał wewnętrzny na pokrycie istotnych ryzyk Filaru II NUK.

Poza ryzykiem kredytowym oraz pozostałymi ryzykami zidentyfikowanymi w działalności bankowej i służącymi do obliczania współczynnika wypłacalności, w celu oszacowania kapitału wewnętrznego zidentyfikowano dodatkowe ryzyka, tzw. ryzyka II Filaru NUK:

- ryzyko koncentracji zaangażowań, w tym: koncentracji dużych zaangażowań, koncentracji w sektor gospodarki, koncentracji przyjętych form zabezpieczenia, koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy,
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, w tym: ryzyko przeszacowania, ryzyko bazowe, ryzyko opcji klienta, ryzyko krzywej dochodowości,
- ryzyko płynności,
- ryzyko kapitałowe,
- ryzyko braku zgodności (pokryte kapitałem wewnętrznym obliczonym dla ryzyka operacyjnego).

W zakresie ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową wyliczenia wymogów kapitałowych zgodnie z opisaną w Części trzeciej Tytuł II rozdział 2 CRR. Bank zalicza ekspozycje kredytowe do poszczególnych klas ekspozycji, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka. Przez ekspozycję należy rozumieć aktywne lub udzielone zobowiązanie pozabilansowe.

Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę ekspozycji ważonych ryzykiem pomnożoną przez 8%. Kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji przedstawia TABELA NR 8 oraz poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka zostały przedstawione w TABELI NR 9.

Bank nie prowadzi działalności handlowej.

Bank nie posiada ekspozycji kapitałowych notowanych na giełdzie.

Podział ekspozycji kapitałowych przedstawia TABELA NR 10.

Inwestycje kapitałowe zostały zakwalifikowane do portfela bankowego jako dostępne do sprzedaży oraz utrzymywane do terminu zapadalności. Aktywa dostępne do sprzedaży wyceniane są przez Bank według wartości godziwej a skutki zmiany wartości godziwej odnoszone są na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny do momentu wyłączenia aktywów finansowych z bilansu, w którym skumulowane skutki zmian wartości godziwej ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny Bank ujmuje odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych:

- naliczone odsetki - w przychodach z tytułu odsetek,
- należne dywidendy - w przychodach z udziałów i akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów, o zmiennej kwocie dochodu,

- w przypadku, gdy nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych – skumulowane straty ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny, jako koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących.

Pozycja dotycząca kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny podlega rozliczeniu do rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży składnika aktywów bądź wystąpienia utraty jego wartości.

Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych zostały wykazane w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z udziałów i akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu”. Przychody z tytułu dywidendy na koniec 2017 roku wyniosły 2 630 zł.

Zarząd Banku oświadcza, że:

- ustalenia dotyczące zarządzania ryzykiem są adekwatne do skali i rozmiaru działalności Banku,
- ogólny profil ryzyka związany ze strategią działalności jest adekwatny do skali i rozmiaru działalności Banku. Całkowity współczynnik kapitałowy na dzień 31.12.2017 roku ukształtował się na poziomie 14,18%. Wskaźnik dźwigni finansowej LR wyniósł: 6,49%. Zobowiązania bilansowe i pozabilansowe uwzględnione we wskaźniku to kwota 304 395 862 zł.

Powyższe dane wskazują, że posiadane przez Bank fundusze własne w pełni zabezpieczają pokrycie wymogów kapitałowych z tytułu ryzyk zidentyfikowanych w Banku.

4.3 Dźwignia finansowa

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego.

Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez obliczanie wskaźnika dźwigni finansowej liczonego, jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w aktywach według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych, przy czym:

- w łącznej kwocie aktywów Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał Tier I,
- wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana: od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych) z uwzględnieniem współczynników konwersji z zastrzeżeniem dolnego limitu 10%.

Bank ustala limit wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie minimum 3%.

Wskaźnik dźwigni finansowej obliczany jest przez Komórkę Rachunkowo-Finansową a monitorowany przez Komórkę Ryzyka Bankowego w okresach kwartalnych; stanowi element informacji zarządczej na posiedzenie Komitetu Zarządzania Ryzykiem, Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku.

Podział miary ekspozycji całkowitej używanej we wskaźniku dźwigni i wartości wskaźnika dźwigni na 31.12.2017 r. przedstawia poniższa tabela:

Wartość i podział ekspozycji całkowitej zgodnie używanej we wskaźniku dźwigni, zgodny ze sprawozdaniem COREP	Wartość
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowania papierów wartościowych	0
Instrumenty pochodne: wartość rynkowa	0

Niewykorzystane zobowiązania kredytowe, które można w każdej chwili bezwarunkowo anulować bez wypowiedzenia	0
Inne aktywa	297 338 132
Pozycje pozabilansowe o średnim/niskim ryzyku w ramach metody standardowej	473 202
Pozycje pozabilansowe o średnim ryzyku w ramach metody standardowej	14 059 095
Pozycje o pełnym ryzyku w ramach metody standardowej	1 380 671
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I	6,37
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier 1	6,49

Ze względu na wysoki poziom wskaźnika dźwigni Banku w porównaniu z rekomendowanym poziomem minimalnym nie jest uzasadniony opis czynników wpływających na zmiany jego wielkości.

Wskaźnik dźwigni	31.03.2017	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier 1	6,17	6,48	6,60	6,37
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier 1	6,30	6,61	6,73	6,49

5 Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

Bank Spółdzielczy Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie zaktualizował z dniem 01.10.2017 roku Politykę wynagrodzeń osób mających wpływ na profil ryzyka. Celem wprowadzenia Polityki jest:

- 1) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i niezachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku Spółdzielczego Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego w Sierakowie akceptowalny ogólny poziom ryzyka,
- 2) wspieranie realizacji przyjętej przez Bank strategii działania oraz strategii zarządzania ryzykiem,
- 3) ograniczenie ryzyka konfliktu interesów.

Bank dokonuje raz w roku analizy stanowisk i określa krąg pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Zgodnie z określoną zasadą proporcjonalności w § 29 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach i przeprowadzoną przez Bank oceną kryteriów jakościowych i odpowiednich kryteriów ilościowych określonych w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 przez osoby zajmujące stanowiska istotne w Banku rozumie się wyłącznie członków Zarządu związanych z Bankiem

umową o pracę. W Banku nie został powołany Komitet ds. wynagrodzeń. Zadania Komitetu ds. wynagrodzeń wykonuje Rada Nadzorcza Banku.

Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze podzielone jest na część stałą (wynagrodzenie zasadnicze określone w umowie o pracę) oraz część zmienną. Część zmienną wynagrodzenia przyznaje Rada Nadzorcza Banku, a jego wypłata następuje w formie pieniężnej.

Przez część zmienną wynagrodzenia rozumie się dodatkowe wynagrodzenie, przyznawane na podstawie oceny efektów pracy, przy zastosowaniu kryteriów oceny.

Ocena efektów pracy dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz dwa poprzednie.

Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu. Ocena wyników całego Banku obejmuje koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:

- 1) zysku netto;
- 2) zwrotu z aktywów (ROA);
- 3) wskaźnika należności zagrożonych;
- 4) współczynnika wypłacalności;
- 5) wskaźnika płynności LCR.

Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:

- 1) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie;
- 2) pozytywną ocenę kwalifikacji;
- 3) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy;
- 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.

Podstawę ustalenia wysokości zmiennego składnika wynagrodzenia stanowi roczny zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto. Składnik zmienny nie może być wyższy niż 30% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego. Na podstawie przeprowadzonej oceny Rada Nadzorcza podejmuje decyzję w formie uchwały o przyznaniu premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu - w przypadku oceny pozytywnej.

Wartość wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku za rok obrotowy 2017 (liczba stanowisk: 3):

- wynagrodzenia stałe za rok 2017 – 522 tys. zł,
- wynagrodzenia zmienne za 2017 rok – 96 tys. zł,
- stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do składników stałych – 18%,
- wynagrodzenia z odroczonej wypłatą – nie wystąpiły,
- płatności związane z podjęciem zatrudnienia i z zakończeniem zatrudnienia – nie wystąpiły,
- liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln euro – nie wystąpiły.

6 System kontroli wewnętrznej

W Banku Spółdzielczym Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie funkcjonuje dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku system kontroli wewnętrznej, który określa szczegółowe zasady funkcjonowania mechanizmów kontroli ryzyka i audytu wewnętrznego Banku.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniające się do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku, w szczególności mechanizmów kontrolnych w tym zakresie, skuteczności i efektywności działania Banku,
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia m.in.:

- kontrolę wewnętrzną, mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku,
- audyt wewnętrzny sprawowany przez Departament Audytu Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

W procesie kontroli wewnętrznej uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza, która sprawuje nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność,
- 2) Zarząd Banku, który odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie skutecznego systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego,
- 3) kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych Banku, wypełniając swoje obowiązki, wprowadzają w życie przyjęte przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury dotyczące zarządzania ryzykiem, a przede wszystkim:
  - odpowiadają za wdrożenie odpowiednich mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej,
  - monitorują prawidłowość przestrzegania mechanizmów i procedur kontroli.

6.1 Mechanizmy kontrolne

W Banku funkcjonują następujące mechanizmy kontroli wewnętrznej:

- 1) zasady, limity i procedury dotyczące prowadzonej przez Bank działalności, mające charakter kontrolny i funkcjonujące w ramach systemu operacyjnego Banku,
- 2) kontrola wewnętrzna, tj. kontrola sprawowana przez każdego pracownika w zakresie jakości i poprawności wykonywanych przez niego czynności (samokontrola), kontrola o charakterze bieżącym („na drugą rękę”) dotycząca jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań, wykonywana przez Kierowników Oddziałów, oraz kontrola planowana wykonywana przez Inspektora ds. zgodności i kontroli wewnętrznej wskazanego przez Zarząd, Głównego Księgowego, Kierownika Komórki Ryzyka Bankowego, Kierownika Komórki Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji oraz Kierownika Obsługi Informatycznej i Zabezpieczeń.

6.2 Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej

Obowiązujący w 2017 roku w Banku Spółdzielczym Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie system kontroli wewnętrznej funkcjonował w oparciu o „Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie” wprowadzony Uchwałą Zarządu Banku nr 2/63/17 z dnia 27.11.2017 roku i zatwierdzony Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 4/9/2017 z dnia 27.11.2017 roku. System kontroli wewnętrznej umożliwiał identyfikowanie i minimalizowanie ryzyka związanego z prowadzeniem działalności Banku. Na podstawie oceny stwierdzonych wad i niedoskonałości systemu kontroli wewnętrznej nie zachodzi konieczność dokonywania zmian o istotnym charakterze w zakresie kontroli wewnętrznych okresowych i bieżących, w tym dotyczących częstotliwości dokonywania kontroli i sprawozdań dotyczących wyników kontroli.

System kontroli wewnętrznej w sposób zgodny z obowiązującymi w Banku zasadami ustalał, że:

- badania kontrolne (czynności kontrolne) stanowiły integralną część codziennej pracy, występowały we wszystkich etapach sporządzania, obiegu i rejestracji dokumentów bankowych w odniesieniu do wszystkich działań, zidentyfikowanych jako niezbędne z uwagi na ryzyko,
- badania kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego były badaniami planowanymi,
- w obszarze kontroli wewnętrznej/audytu wewnętrznego wszystkie zaplanowane badania kontrolne zostały wykonane i udokumentowane w raportach pokontrolnych,
- wyniki badań kontrolnych były wykazywane w kwartalnych sprawozdaniach sporządzanych przez kierowników komórek organizacyjnych Banku,
- podsumowanie wyników badań kontrolnych było przedstawiane Zarządowi,
- Zarząd Banku przedkładał Radzie Nadzorczej okresowe informacje o wynikach kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego oraz funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej Banku,
- wszystkie wymagane sprawozdania zostały opracowane i przedstawione.

System kontroli wewnętrznej, obowiązujący w Banku Spółdzielczym Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie w 2017 roku był skuteczny i adekwatny do skali prowadzonej działalności Banku oraz profilu ryzyka.

7 Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe.

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Banku Spółdzielczego Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie spełniają wymogi określone w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe - posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonania tych obowiązków.

Ocena kwalifikacji odbywa się na podstawie obowiązującej „Procedury oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie” oraz „Procedury oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie”.

Oceny kwalifikacji członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza, która podjęła Uchwałą nr 1/10/2017 z dnia 20.12.2017 roku w sprawie oceny indywidualnej członków Zarządu Banku Spółdzielczego Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie. Rada Nadzorcza

oceniła również Zarząd, jako organ kolegialny, stwierdzając, że posiada on odpowiednie doświadczenie praktyczne do zarządzania Bankiem.

Ocena kwalifikacji Rady Nadzorczej i poszczególnych członków Rady dokonywana jest przez Zebranie Przedstawicieli.

Na posiedzeniu w dniu 18.05.2018 roku Zebranie Przedstawicieli dokonało indywidualnej oceny członków Rady Nadzorczej za 2017 rok – przyjęto Uchwałę ZP nr 8/2018 nadając ocenę pozytywną poszczególnym członkom Rady. Ponadto Zebranie Przedstawicieli dokonało kolegialnej oceny Rady Nadzorczej nadając Radzie ocenę pozytywną za działalność w 2017 roku – Uchwała ZP nr 9/2018.

OŚWIADCZENIE

Zarządu Banku Spółdzielczego Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie dotyczące adekwatności ustaleń związanych z zarządzaniem ryzykiem

Zarząd Banku Spółdzielczego Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie oświadcza, że ustalenia opisane w niniejszej „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego w Sierakowie” według stanu na dzień 31.12.2017 roku są adekwatne do stanu faktycznego i zgodnie ze stosowanym systemem zarządzania ryzykiem oraz profilem i strategią ryzyka przyjętą przez Bank.

PREZES ZARZĄDU

Marcin Kubanek

1. _____ - Prezes Zarządu

WICEPREZES ZARZĄDU

Justyna Bartkowiak-Byjós

2. _____ - Wiceprezes Zarządu ds. finansowych

WICEPREZES ZARZĄDU

Marcin Rutnicki

3. _____ - Wiceprezes Zarządu ds. handlowych

TABELA NR 1 - EKSPOZYCJE WEDŁUG WYCENY BILANSOWEJ (PO KOREKTACH RACHUNKOWYCH) I ŚREDNIA KWOTA EKSPOZYCJI W OKRESIE OD 31.12.2016 ROKU DO 31.12.2017 ROKU W PODZIALE NA KLASY.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2017 r. w zł	Średnia w okresie od 31.12.2016 r. do 31.12.2017 r.
1.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	15 373 333	15 283 627
2.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych	1 990 934	975 310
3.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	23 010	26 474
4.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	74 420 750	80 042 927
5.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	6 236 612	5 765 358
6.	Ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	187 459 246	121 107 925
7.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	5 756 165	60 389 364
8.	Ekspozycje przeterminowane	3 490 767	2 118 978
9.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania	1 511 713	1 494 648
10.	Ekspozycje kapitałowe	1 882 204	1 714 963
11.	Inne ekspozycje	13 659 243	13 917 297
	RAZEM	311 803 977	302 836 871

TABELA NR 2 - STRUKTURA EKSPOZYCJI W PODZIALE WEDŁUG TYPU KONTRAHENTA, W ROZBICIU NA KATEGORIE NALEŻNOŚCI, WRAZ Z DODATKOWYMI SZCZEGÓŁAMI W UZASADNIONYCH PRZYPADKACH WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2017 ROKU

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Banki	74 677 025
	Należności normalne	74 677 025
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	1 098 130
	Należności normalne	1 098 130
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2.	Przedsiębiorstwa	24 253 586
	Należności normalne	21 550 450
	Należności pod obserwacją	820 000
	Należności zagrożone	1 883 136
3.	Gospodarstwa domowe	165 605 946
	Należności normalne	159 519 972
	Należności pod obserwacją	4 146 147
	Należności zagrożone	1 939 827
4.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	1 393 980
	Należności normalne	339 740
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	1 054 240
5.	Budżet	1 948 867
	Należności normalne	1 948 867
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0

TABELA NR 3 – OBLIGO KREDYTOWE WEDŁUG OKRESÓW ZAPADALNOŚCI W PODZIALE NA TYP KONTRAHENTA
WEDŁUG STANU NA DZIEŃ NA DZIEŃ 31.12.2017 ROKU (W ZŁ)

Typ kontrahenta	a'vista	1-30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat
Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	0,00	34 980,00	70 410,00	106 780,00	218 020,00	357 390,00	310 550,00	0,00	0,00	0,00
Przedsiębiorstwa	1 458 426,51	1 379 959,48	1 882 672,50	1 274 569,66	8 089 394,59	2 796 251,50	4 089 135,01	2 286 828,07	996 348,91	0,00
Gospodarstwa domowe	1 339 071,09	1 896 737,48	3 542 955,38	5 953 327,20	10 378 621,49	16 905 945,70	38 514 808,85	44 282 770,90	37 978 976,43	4 812 731,25
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	70 292,00	5 705,03	11 558,23	17 303,80	100 592,86	123 137,94	345 135,91	439 126,18	281 128,00	0,00
Budżet	0,00	17 500,00	56 020,00	63 125,00	1 054 140,00	238 500,00	519 582,03	0,00	0,00	0,00
RAZEM	2 867 789,60	3 334 881,99	5 563 616,11	7 415 105,66	19 840 768,94	20 421 225,14	43 779 211,80	47 008 725,15	39 256 453,34	4 812 731,25

TABELA NR 4 – KWOTY EKSPOZYCJI ZAGROŻONYCH Z UWZGLĘDNIENIEM KOREKT WARTOŚCI I REZERW WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2017 ROK

Typ kontrahenta	Ekspozycje zagrożone	Korekty wartości	Rezerwy
Banki	0,00	0,00	0,00
Przedsiębiorstwa	1 883 135,77	1 981,78	785 229,98
Gospodarstwa domowe	1 939 826,99	13 374,22	1 722 559,19
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	1 054 240,00	22 072,50	206 433,51
Budżet	0,00	0,00	0,00
RAZEM	4 877 202,76	37 428,50	2 714 222,68

TABELA NR 5 – UZGODNIENIE ZMIAN STANÓW KOREKT WARTOŚCI I REZERW Z TYTUŁU EKSPOZYCJI ZAGROŻONYCH

Kwoty rezerw utworzonych na poszczególne ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości obejmujące salda początkowe, zwiększenia, wykorzystanie, zmniejszenia oraz salda końcowe rezerw (w pełnych złotych):

Kategorie należności	Stan na 01.01.2017 r.	Zwiększenia rezerw	Wykorzystanie	Zmniejszenia rezerw	Stan na 31.12.2017 r.
Poniżej standardu	58 570,82	62 917,61	0,00	19 190,30	235 359,80
Wątpliwe	27 972,37	74 214,48	0,00	24 382,98	68 303,67
Stracone	2 417 711,60	333 854,24	0,00	367 464,78	2 410 559,21
Razem	2 504 254,79	470 986,33	0,00	411 038,06	2 714 222,68

Kwoty rezerw na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości przeniesione do ewidencji pozabilansowej, które zostały odzyskane i zaliczone bezpośrednio do rachunku zysków i strat:

Stan na 31.12.2016 r.	Zwiększenia	Zmniejszenia – spłata wierzytelności	Zmniejszenia – sprzedaż wierzytelności	Stan na 31.12.2017 r.
6 543,98	0	4 642,32	0,00	1 901,66

Korekty wartości z tytułu nierozliczonej prowizji wchodzącej do rachunku efektywnej stopy procentowej. Kwoty przedstawiające salda początkowe, utworzenia, rozwiązania oraz salda końcowe korekt wartości z rozpoznaną utratą wartości (w pełnych złotych):

Stan na 31.12.2016 r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017 r.
18 441,32	39 542,66	20 555,48	37 428,50

TABELA NR 6 – STRATA OPERACYJNA BRUTTO ZA 2017 ROK – dane w tys. zł

TYP DANYCH	STRATA OPERACYJNA BRUTTO	
Łączna strata brutto w 2016 roku	normalne straty operacyjne	296,85
	kredytowe straty operacyjne	0,00
Kwoty odzyskane	299,11	
w tym odzyskane z tytułu ubezpieczenia	0,00	
Liczba strat operacyjnych w szt.	97,00	

TABELA NR 7 – STRATY OPERACYJNE WEDŁUG KATEGORII ZA 2017 ROK – dane w tys. zł

Rodzaj ryzyka	Kategoria ryzyka	Kwota straty brutto
Oszustwo wewnętrzne	Działania nieuprawnione	0,00
	Kradzież i oszustwo	0,00
Oszustwo zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	73,14
	Bezpieczeństwo systemów	0,00
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Stosunki pracownicze	0,00
	Bezpieczeństwo środowiska pracy	0,00
	Podziały i dyskryminacje	0,00
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	0,00
	Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0,00
	Wady produktów	0,00
	Klasyfikacja klienta i ekspozycje	0,00
	Usługi doradcze	0,00
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	214,11
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Systemy	6,84
Wykonywanie transakcji	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	2,76
	Monitorowanie i sprawozdawczość	0,00
	Napływ i dokumentacja klientów	0,00
	Zarządzanie rachunkami klientów	0,00
	Kontrahenci niebędący klientami banku	0,00
	Sprzedawcy i dostawcy	0,00
	SUMA	

TABELA NR 8 - KWOTY EKSPozyCJI WAŻONEJ RYZYKIEM DLA KAŻDEJ Z KLAS EKSPozyCJI WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2017 ROKU

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota (w zł)
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	398 187
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	11 505
4.	Ekspozycje wobec instytucji (banków)	1 095 907
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	4 935 764
6.	Ekspozycje detaliczne	113 899 719
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	3 812 027
8.	Ekspozycje których dotyczy niewywiązanie zobowiązania	4 221 437
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	2 267 569
10.	Ekspozycje kapitałowe	1 882 204
11.	Inne pozycje	7 694 419
	RAZEM	140 218 738

TABELA NR 9 - POZIOM MINIMALNYCH WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH NA POSZCZEGÓLNE RODZAJE RYZYKA WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2017 ROKU

Wyszczególnienie	Kwota
Ryzyka Filaru I, z tego:	12 539 734
ryzyko kredytowe	11 217 499
ryzyko rynkowe	0
ryzyko operacyjne	1 322 235
Ryzyka Filaru II, z tego:	3 267 325
Ryzyko kredytowe	1 627 569
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	0
koncentracji dużych zaangażowań	0
koncentracji w sektor gospodarki	0
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	1 639 756
Ryzyko płynności	0
Ryzyko wyniku finansowego	0
Ryzyko kapitałowe	0
łącznie wartość wewnętrznych wymogów kapitałowych	15 807 059
Sumaryczny wewnętrzny wymóg kapitałowy	15 807 059
Współczynnik wypłacalności	14,18
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności	11,25

TABELA NR 10 - EKSPozyCJE KAPITAŁOWE WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2017 ROKU

Lp.	Nazwa	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 ze względu na cel nabycia		Wartość godziwa na dzień 31.12.2017
		Zyski kapitałowe	Przyczyny strategiczne	
1.	Akcje	0	1 680 100	1 680 100
2.	Udziały	0	59 300	59 300
3.	Bankowe Papiery Wartościowe	0	200 000	200 000
4.	Obligacje komercyjne	0	0	0
5.	Bony Pieniężne	14 000 000	0	14 000 000
6.	Certyfikaty inwestycyjne	1 400 218	0	1 511 713
RAZEM		15 400 218	1 939 400	17 451 113

TABELA NR 11 - UJAWNIEŃ ILOŚCIOWE W ZAKRESIE PŁYNNOŚCI na dzień 31.12.2017 r.

Lp.	Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki (stan na dzień 31.12.2017 r. w zł)
1.	Nadzorcze miary płynności krótkoterminowej	30 976 464

Lp.	Nazwa wskaźnika	Minimum	Wielkość
1.	M1 - luka płynności krótkoterminowej	0,00	30 976 464
2.	M2 - współczynnik płynności krótkoterminowej	1,00	1,55
3.	M3 - współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	1,00	1,87
4.	M4 - współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,00	1,24
5.	Wskaźnik LCR	0,80	1,41

Urealniona luka płynności	<= 1 tygodnia	> 1 tygodnia <= 1 miesiąca	> 1 miesiąca <= 3 miesięcy
Luka bilansowa	10 268 487	38 595 061	772 292
Luka skumulowana	10 268 487	48 863 548	49 635 840

Ujawnienia dotyczące funduszy własnych

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		Kwota w dniu ujawnienia	Odniesienie do CRR
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	Nie dotyczy	Art. 26 ust. 1, art. 27, 28, 29, wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 1	Nie dotyczy	Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 2	Nie dotyczy	Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 3	Nie dotyczy	Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
2	Zyski zatrzymane	Nie dotyczy	Art. 26 ust. 1 lit. c)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	17 669 609,33	Art. 26 ust. 1
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	2 000 000,00	Art. 26 ust. 1 lit. f)
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	368 760,00	Art. 486 ust. 2
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 01 stycznia 2018 r.	Nie dotyczy	Art. 483 ust. 2
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)	Nie dotyczy	Art. 84, 479, 480
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	Nie dotyczy	Art. 26 ust. 2
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	20 038 369,33	
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	- 28 357,59	Art. 34, 105
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	- 121 723,63	Art. 36 ust. 1 lit. b) Art. 37, art. 472 ust. 4
9	Zbiór pusty w UE	Nie dotyczy	
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartej na przyszłej rentowości z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 472 ust. 5
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Nie dotyczy	Art. 33 lit. a)
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. d) Art. 40, 159, art. 472 ust. 6
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu	Nie dotyczy	Art. 32 ust. 1

	aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)		
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji	Nie dotyczy	Art. 33 lit b)
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. e) Art. 41, art. 472 ust. 7
16	Posiadane przez instytucje bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. f) Art. 42, art. 472 ust. 8
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	-12 000,00	Art. 36 ust. 1 lit. g) Art. 44, art. 472 ust. 9
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. h) Art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79, 470, art. 472 ust. 11
20	Zbiór pusty w UE	Nie dotyczy	
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1250% jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. k)
20b	W tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91
20c	W tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii), art. 243 ust. 1 lit. b), art. 244 ust. 1 lit. b), art. 258
20d	W tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
22	Kwota przekraczająca próg 15% (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 48 ust. 1
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 48 ust. 1 lit. b), art. 470, art. 472 ust. 11

24	Zbiór pusty w UE	Nie dotyczy	
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
25a	Straty za bieżący rok obrachunkowy (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. a) Art. 472 ust. 3
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 6 ust. 1 lit. l)
26	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	Nie dotyczy	
	W tym: .... filtr dla niezrealizowanej straty 1	Nie dotyczy	Art. 467
	W tym: .... filtr dla niezrealizowanej straty 2	Nie dotyczy	Art. 467
	W tym: .... filtr dla niezrealizowanego zysku 1	Nie dotyczy	Art. 468
	W tym: .... filtr dla niezrealizowanego zysku 2	Nie dotyczy	Art. 468
26b	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR	Nie dotyczy	Art. 481
	W tym:	Nie dotyczy	Art. 481
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. j)
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	162 081,22	
29	Kapitał podstawowy Tier I	19 876 288,11	
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	Nie dotyczy	Art. 51, 52
31	W tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	Nie dotyczy	
32	W tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	Nie dotyczy	
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	Nie dotyczy	Art. 486 ust. 3
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 01 stycznia 2018 r.	Nie dotyczy	Art. 483 ust. 3
34	Kwalifikujący się kapitał Tier I uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier I (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich	Nie dotyczy	Art. 85, 86, 480
35	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	Nie dotyczy	Art. 486 ust. 3
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	Nie dotyczy	
37	Posiadane przez instytucje bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 52 ust. 1 lit. b) Art. 56 lit. a), art. 57, art. 475 ust. 2
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I	Nie dotyczy	Art. 56 lit. b), art. 58 i art. 475 ust. 3

	podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		
39	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79, art. 475 ust.4
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 56 lit. d), art. 59, 79, art. 475 ust.4
41	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	-30 430,91	
41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	Nie dotyczy	Art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.	Nie dotyczy	
41b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	Nie dotyczy	Art. 477, art. 477 ust. 3, art. 477 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.	Nie dotyczy	
41c	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR	Nie dotyczy	Art. 467, 468, 481
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych strat	Nie dotyczy	Art. 467
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków	Nie dotyczy	Art. 468
	W tym: ...	Nie dotyczy	Art. 481
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	Nie dotyczy	Art. 56 lit. e)

43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	30 430,91	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	30 430,91	
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	19 845 857,20	
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	1 983 561,64	Art. 62, 63
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	400 000,00	Art. 486 ust. 4
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 01 stycznia 2018 r.	Nie dotyczy	Art. 483 ust. 4
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier II nie uwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich	Nie dotyczy	Art. 87, 88, 480
49	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	Nie dotyczy	Art. 486 ust. 4
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	Nie dotyczy	Art. 62 lit c) i d)
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	2 383 561,64	
52	Posiadane przez instytucje bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 63 lit. b) ppkt (i) Art. 66 lit. a), art. 67, art. 477 ust. 2
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 66 lit. b), art. 68, art. 477 ust. 3
54	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79, art. 477 ust. 4
54a	W tym: nowe udziały kapitałowe niebędące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego	Nie dotyczy	
54b	W tym: udziały kapitałowe istniejące przed dniem 01 stycznia 2013 r. i będące przedmiotem uzgodnień okresu przejściowego	Nie dotyczy	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	Nie dotyczy	Art. 66 lit. d), art. 69, 79, art. 477 ust. 4

56	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału Tier II pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	Nie dotyczy	
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	Nie dotyczy	Art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.	Nie dotyczy	
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	Nie dotyczy	Art. 475, art. 475 ust. 2 lit. a), art. 475 ust. 3, art. 475 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. krzyżowe powiązania kapitałowe w dodatkowych instrumentach w kapitale Tier I, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.	Nie dotyczy	
56c	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału Tier II w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR	Nie dotyczy	Art. 467, 468, 481
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych strat	Nie dotyczy	Art. 467
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków	Nie dotyczy	Art. 468
	W tym: ...	Nie dotyczy	Art. 481
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0	
58	Kapitał Tier II	2 383 561,64	
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	22 229 418,84	
59a	Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	156 746 676	
	W tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)	Nie dotyczy	Art. 472, art. 472 ust. 5, art. 472 ust. 8 lit. b), art. 472 ust. 10 lit. b), art. 472 ust. 11 lit. b)
	W tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne	Nie dotyczy	Art. 475, art. 475 ust. 2 lit. b), art. 475 ust. 2 lit. c), art. 475

	określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		ust. 4 lit. b)
	W tym pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w istotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)	Nie dotyczy	Art. 477, art. 477 ust. 2 lit b), art. 477 ust. 2 lit. c), art. 477 ust. 4 lit. b)
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	156 746 676	
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	12,66	Art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	12,66	Art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,18	Art. 92 ust. 2 lit. c)
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	1 959 333	Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1 959 333	
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0,00	
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	Nie dotyczy	
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	Nie dotyczy	Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	Nie dotyczy	Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128
69	Nieistotne w przepisach unijnych	Nie dotyczy	
70	Nieistotne w przepisach unijnych	Nie dotyczy	
71	Nieistotne w przepisach unijnych	Nie dotyczy	
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. h) Art. 45, 46, art. 472 ust. 10 Art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4 Art. 66 lit c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4

73	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 45, 48, 470, art. 472 ust.11
74	Zbiór pusty w UE	Nie dotyczy	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3	Nie dotyczy	Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38,48, 470, art. 472 ust. 5
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	Nie dotyczy	Art. 62
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	Nie dotyczy	Art. 62
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)	Nie dotyczy	Art. 62
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów	Nie dotyczy	Art. 62
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	Nie dotyczy	Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	Nie dotyczy	Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	Nie dotyczy	Art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3, 5
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	Nie dotyczy	Art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3, 5
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	Nie dotyczy	Art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4, 5
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	Nie dotyczy	Art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4, 5

Ujawnienia dotyczące instrumentów kapitałowych

1	Emitent	Nie dotyczy
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	Nie dotyczy
3	Prawo lub prawa właściwe którym podlega instrument	Nie dotyczy
	Ujmowanie w kapitale regulacyjnym	Nie dotyczy
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Nie dotyczy
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Nie dotyczy
6	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym	Nie dotyczy
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Nie dotyczy
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	Nie dotyczy
9	Wartość nominalna instrumentu	Nie dotyczy
9a	Cena emisyjna	Nie dotyczy
9b	Cena wykupu	Nie dotyczy
10	Klasyfikacja księgowa	Nie dotyczy
11	Pierwotna data emisji	Nie dotyczy
12	Wiecyste czy terminowe	Nie dotyczy
13	Pierwotny termin zapadalności	Nie dotyczy
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Nie dotyczy
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	Nie dotyczy
16	Kolejne terminy wykupu jeżeli dotyczy	Nie dotyczy
	Kupony/dywidendy	Nie dotyczy
17	Stała lub zmienna dywidenda/stały lub zmienny kupon	Nie dotyczy
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Nie dotyczy
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacania dywidendy	Nie dotyczy
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	Nie dotyczy
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	Nie dotyczy
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie dotyczy
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nie dotyczy
23	Zamienne czy niezamienne	Nie dotyczy
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia powodujące zamianę	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy

28	Jeżeli zamienne należy określić rodzaj instrumentu na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie dotyczy
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	Nie dotyczy
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie dotyczy
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy

Ujawnienia dotyczące bufora antycyklicznego

Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego		
1	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	156 746 676
2	Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	0
3	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	0

Ujawnienia dotyczące aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń

Formularz A – Aktywa					
		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
		010	040	060	090
01 0	Aktywa instytucji zgłaszającej	0		0	
03 0	Instrumenty kapitałowe	0	0	0	0
04 0	Dłużne papiery wartościowe	0	0	0	0
12 0	Inne aktywa	0		0	
Formularz B – Zabezpieczenia otrzymane					
		Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia		
		010	040		
13 0	Zabezpieczenia otrzymane przez instytucję zgłaszającą	0	0		
15 0	Instrumenty kapitałowe	0	0		
16 0	Dłużne papiery wartościowe	0	0		
23 0	Inne zabezpieczenia otrzymane	0	0		

24 0	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	0	0
Formularz C – Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania			
		Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych	Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS
		010	030
01 0	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	0	0
D – Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne Nie dotyczy.			

Zasady stosowania technik redukcji (ograniczania) ryzyka kredytowego

Przepisy ogólne

1. Jeżeli ekspozycja objęta jest ograniczeniem ryzyka kredytowego to Bank może uwzględniać ograniczenie ryzyka kredytowego przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.
2. Stosowanie przez Bank ochrony kredytowej nie zwalnia Banku z monitorowania i klasyfikacji ryzyka kredytowego związanego z daną ekspozycją a wynikającego z ryzyka niewypłacalności kredytobiorcy.
3. Bank stosuje rzeczywistą i nierzeczywistą ochronę kredytową, według metody uproszczonej ujmowania zabezpieczeń.
4. Ochrona kredytowa rzeczywista oznacza, że w przypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, niewypłacalności, upadłości lub innego dotyczącego kontrahenta zdarzenia kredytowego określonego w transakcji, Bank może upłynnić, dokonać transferu, przejąć lub zatrzymać zabezpieczenie.
5. W przypadku ochrony kredytowej nierzeczywistej strona trzecia umowy zobowiązuje się do zapłacenia określonej kwoty, w przypadku powstania niewypłacalności dłużnika.
6. Metoda uproszczona ujmowania zabezpieczeń oznacza, że rezydualny termin rozliczenia zapadalności ochrony kredytowej nie może być krótszy od rezydualnego terminu zapadalności ekspozycji.

Ograniczanie ryzyka rezydualnego

1. Bank ustanawia mechanizmy ochrony kredytowej, które są prawnie skuteczne.
2. Bank podejmuje wszystkie stosowne kroki w celu zapewnienia skuteczności mechanizmów ochrony kredytowej oraz eliminowania ryzyka związanego z tymi mechanizmami.
3. Poza szczegółowymi warunkami, które musi spełniać zabezpieczenie, aby móc pozostać uznanym rodzajem zabezpieczenia, wszystkie zabezpieczenia rzeczywiste, stanowiące podstawę do stosowania technik redukcji ryzyka kredytowego, muszą spełniać następujące warunki:
  - 1) Bank posiada prawo do szybkiego upłynnienia lub zatrzymania tego zabezpieczenia w przypadku niewykonania zobowiązania przez dłużnika, jego niewypłacalności lub upadłości;
  - 2) występować w wykazie uznanych aktywów zawartym w art. 197-200 CRR;
  - 3) zabezpieczenie jest płynne, co należy rozumieć jako sytuację, gdy w przypadku sprzedaży można uzyskać cenę netto nie odbiegającą od cen rynkowych;
  - 4) wartość zabezpieczenia jest stabilna.
4. Poza szczegółowymi warunkami, które musi spełniać zabezpieczenie, aby móc pozostać uznanym rodzajem zabezpieczenia, wszystkie zabezpieczenia nierzeczywiste, stanowiące podstawę do stosowania technik redukcji ryzyka kredytowego, muszą spełniać następujące warunki:
  - 1) dostawca zabezpieczenia jest uwzględniany w wykazie uznanych dostawców zawartym w art. 201 CRR;
  - 2) umowa zabezpieczenia występuje w wykazie umów zawartym w art. 203 CRR;

- 3) jest prawnie skuteczna i egzekwowalna w stopniu zapewniającym odpowiednią pewność co do wysokości zabezpieczenia.
5. Za uznane zabezpieczenia rzeczywiste Bank przyjmuje:
  - 1) środki pieniężne zdeponowane w Banku;
  - 2) dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub NBP;
  - 3) środki pieniężne zdeponowane w innym banku.
6. Za uznanych dostawców oraz umowę ochrony kredytowej nierzeczywistej Bank przyjmuje:
  - 1) gwarancję Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego;
  - 2) gwarancję jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne;
  - 3) gwarancję innego banku;
  - 4) regwarancję Skarbu Państwa wynikającą z udzielenia Bankowi gwarancji przez Bank Gospodarstwa Krajowego na realizację programów rządowych,
  - 5) gwarancję podmiotu posiadającego ocenę kredytową wydaną przez ECAI.
7. Warunki szczegółowe w zakresie stosowania ochrony kredytowej rzeczywistej:
  - 1) nie zachodzi istotna dodatnia korelacja między jakością kredytową dłużnika a wartością zabezpieczenia, co oznacza, że gdyby wartość zabezpieczenia uległa znacznemu obniżeniu, nie spowoduje to znacznego pogorszenia jakości kredytowej danego dłużnika oraz, że gdyby jakość kredytowa danego dłużnika obniżyła się do wartości krytycznej, nie spowoduje to znacznego obniżenia wartości zabezpieczenia;
  - 2) występuje pewność prawna polegająca na wypełnieniu wszelkich wymogów umownych i prawnych oraz podejmowaniu działań, aby zapewnić wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń na mocy prawa mającego zastosowanie do tytułu prawnego Banku do przedmiotu zabezpieczenia;
  - 3) Bank spełnia następujące wymogi operacyjne:
    - zabezpieczenie jest w odpowiedni sposób udokumentowane,
    - Bank posiada procedury szybkiego upłynniania aktywów,
    - Bank kontroluje ryzyko wynikające z zastosowanego zabezpieczenia (ryzyko wyceny, ryzyko koncentracji),
    - wartość rynkowa zabezpieczenia jest aktualizowana raz na sześć miesięcy lub za każdym razem, gdy Bank uzna, że nastąpiło znaczne zmniejszenie wartości rynkowej zabezpieczenia,
    - jeżeli zabezpieczenie jest zdeponowane u podmiotu trzeciego, Bank podejmuje odpowiednie kroki w celu zapewnienia rozdziału między zabezpieczeniem a aktywami własnymi osoby trzeciej.
8. Szczegółowe warunki uznawania zabezpieczenia w postaci środków pieniężnych zdeponowanych w innym banku:
  - 1) wierzytelność stanowiąca należność kredytobiorcy wobec innego banku jest oficjalnie zastawiona lub scedowana na rzecz Banku, a taki zastaw lub cesja są skuteczne prawnie i egzekwowalne, a także bezwarunkowe i nieodwołalne;
  - 2) inny bank jest powiadomiony o zastawie lub cesji;
  - 3) w wyniku takiego powiadomienia inny bank może dokonywać płatności jedynie na rzecz Banku lub na rzecz innych osób wyłącznie po uzyskaniu uprzedniej zgody Banku.
9. Warunki szczegółowe uznawania zabezpieczenia w postaci gwarancji:
  - 1) ochrona kredytowa jest bezpośrednia;

- 2) zakres umowy jest jasno określony i bezsporny;
- 3) gwarancja jest jasno udokumentowanym zobowiązaniem podjętym przez gwaranta;
- 4) umowa nie może zawierać żadnych klauzul, które leżą poza bezpośrednią kontrolą Banku i dają poręczycielowi możliwość: jednostronnego wypowiedzenia umowy, podniesienia kosztów zabezpieczenia, zwolnienia poręczyciela z obowiązku terminowej wypłaty w przypadku, gdy dłużnik nie uiści zaległych należności, skrócenia terminu ważności umowy;
- 5) umowa jest prawnie skuteczna i egzekwowalna;
- 6) w przypadku stwierdzenia nieuregulowania płatności przez kredytobiorcę, Bank ma prawo we właściwym czasie zażądać od gwaranta wszelkich środków pieniężnych należnych zgodnie z warunkami umowy gwarancji, przy czym płatność ze strony gwaranta nie zależy od tego, czy Bank uprzednio zażądał płatności od kredytobiorcy;
- 7) gwarancja obejmuje wszystkie rodzaje płatności, których kredytobiorca ma dokonać w związku z posiadaną ekspozycją, przy czym jeżeli określone rodzaje płatności są wyłączone z gwarancji, uznana wartość gwarancji dostosowuje się odpowiednio do jej zakresu.

Obliczanie wartości zabezpieczenia

1. W przypadku stosowanych przez Bank zabezpieczeń rzeczywistych za wartość zabezpieczenia przyjmuje się jego wartość rynkową.
2. Jeżeli zabezpieczeniem są dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub NBP to do obliczenia ich wartości rynkowej Bank stosuje stopę dyskonta równą 20%.
3. W przypadku stosowanych przez Bank zabezpieczeń nierzeczywistych za wartość zabezpieczenia przyjmowana jest kwota, którą dostawca zabezpieczenia zobowiązał się uiścić w przypadku niedotrzymania terminu płatności przez kredytobiorcę lub zaistnienia innych określonych zdarzeń kredytowych.

Obliczanie kwot ważonych ryzykiem

1. Jeżeli wartość zabezpieczenia nie pokrywa w pełni wartości zabezpieczanej ekspozycji (zabezpieczenie częściowe) to różnicy pomiędzy wartością zabezpieczanej ekspozycji a wartością zabezpieczenia przypisywana jest waga ryzyka dłużnika.
2. W przypadku zabezpieczeń rzeczywistych, wartości ekspozycji Bank przypisuje wagę ryzyka taką, jaką przypisałby zgodnie z obowiązującymi w Banku zapisami Szczegółowych zasad podziału ekspozycji na klasy oraz przypisywania wag ryzyka, gdyby posiadał bezpośrednią ekspozycję z tytułu instrumentu zabezpieczenia.
3. Do celu wymienionego w ust.2, w przypadku udzielonych zobowiązań pozabilansowych, efekty posiadanego ograniczenia ryzyka kredytowego należy uwzględnić przed wyznaczeniem ekwiwalentu bilansowego ekspozycji.
4. Żadna ekspozycja, w stosunku do której Bank zastosował technikę redukcji ryzyka kredytowego, nie może charakteryzować się kwotą ekspozycji ważonej ryzykiem wyższą niż analogiczna kwota dla identycznej ekspozycji, w stosunku do której Bank nie zastosował techniki ograniczania ryzyka kredytowego.
5. Jeżeli Bank w stosunku do pojedynczej ekspozycji dysponuje więcej niż jednym środkiem ograniczania ryzyka kredytowego to: dokonuje podziału ekspozycji na części objęte

poszczególnymi rodzajami środków ograniczania ryzyka kredytowego i oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem osobno dla każdej części.

6. W przypadku stosowanych przez Bank zabezpieczeń nierzeczywistych kwotą ważoną ryzykiem jest wartość zabezpieczenia (nie więcej niż wartość ekspozycji) pomnożona przez wagę ryzyka dostawcy zabezpieczenia.
7. Ekspozycjom zabezpieczonym uznanymi rodzajami zabezpieczenia przypisuje następujące wagi ryzyka:
  - 1) środkom pieniężnym zdeponowanym w Banku – 0% jeżeli ekspozycja i zabezpieczenie są denominowane w tej samej walucie (art. 222 ust.6 CRR);
  - 2) dłużnym papierom wartościowym emitowanym przez Skarb Państwa lub NBP – 0%;
  - 3) środkom pieniężnym zdeponowanym w innym banku – jak ekspozycjom wobec instytucji, co najmniej 20%;
  - 4) gwarancjom Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego – 0%;
  - 5) gwarancjom jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych – 20%;
  - 6) gwarancjom innego banku – jak ekspozycjom wobec instytucji, co najmniej 20%;
  - 7) regwarancjom Skarbu Państwa wynikającą z udzielenia Bankowi gwarancji przez Bank Gospodarstwa Krajowego na realizację programów rządowych – 0%;
  - 8) gwarancjom podmiotu posiadającego ocenę kredytową wydaną przez ECAI – wagę ryzyka odpowiadającą stopniu jakości kredytowej podmiotu.

Całkowita wartość ekspozycji zabezpieczona przez uznane zabezpieczenia finansowe lub inne uznane zabezpieczenia wg stanu na 31.12.2017 roku: 65.000 zł.